

Naam project WATERKETEN

Projectleider: Wilma Timmers

Opdrachtgever: Leo van Hulten

Projectgedeputeerde: dhr. J. Binnekamp

Projectplan d.d. 17 april 2008

Aanleiding

Achtergrond

De waterketen bestaat uit de drinkwaterproductie en –distributie door drinkwaterbedrijven, de inzameling en afvoer van afvalwater via de riolering door gemeenten en de zuivering van het afvalwater door waterschappen.

In het Nationaal Bestuursakkoord Waterketen, in juli 2007 ondertekend door rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven, worden ambities uitgesproken voor meer efficiëntie, effectiviteit en transparantie in de waterketen. Hierdoor zijn forse kostenbesparingen mogelijk. In het Bestuursakkoord Waterketen wordt een doelmatigheidsverbetering van 10-20% de komende tien jaar haalbaar geacht. De provincie Utrecht wil zich hiervoor actief inzetten. Het thema waterketen is expliciet genoemd in Programma van het college van Gedeputeerde Staten, 2007-2011.

Aanleiding

In november 2007 heeft de provincie Utrecht een bestuurlijk symposium over de waterketen georganiseerd. Alle partijen hebben het belang van meer samenwerking in de waterketen ondersteund en zijn vooral geïnteresseerd in concrete uitvoering van projecten die de samenwerking tussen partijen verbetert.

De Provinciale Staten van Utrecht hebben in december 2007 € 5 miljoen ter beschikking gesteld voor het stimuleren van de samenwerking tussen de partners in de waterketen, voor de periode 2008-2010.

Doelstelling

Doel van het project is het vergroten van de samenwerking door betrokken partijen in de waterketen, waardoor meer efficiëntie, effectiviteit en transparantie bereikt wordt in de waterketen. Het project Waterketen investeert in een duurzame samenwerking tussen de partijen. De betrokken uitvoerende waterketenpartijen in de provincie Utrecht zijn alle Utrechtse gemeenten, de waterschappen Vallei en Eem, de Stichtse Rijnlanden, Waternet / AGV en Rivierenland en de drinkwaterbedrijven Vitens en OASEN.

Resultaat

Eindresultaat

Het eindresultaat is dat de partijen in de waterketen continu gericht samenwerken om een optimale kwaliteit tegen zo laag mogelijke kosten te leveren.

Aan het eind van het project is het budget volledig benut voor projecten in de waterketen, waarbij samenwerking tussen de partijen in de waterketen een voorwaarde is. De projecten vergroten de doelmatigheid, zijn innovatief en hebben een voorbeeldwerking. De efficiëntie, effectiviteit en transparantie van de waterketen is vergroot.

Producten

Jaarlijks wordt een Uitvoeringsprogramma Waterketen opgesteld. In het Uitvoeringsprogramma wordt een overzicht gegeven van de activiteiten en projecten die in dat jaar worden uitgevoerd. Ook wordt een doorkijk naar het volgend jaar gegeven. In het Uitvoeringsprogramma 2010 wordt een evaluatie van het project Waterketen opgenomen.

Per project worden de volgende gegevens opgenomen:

- Initiatiefnemer
- Overige betrokken partijen
- Projectbeschrijving
- Activiteiten die in het jaar worden uitgevoerd

- Tijdsplanning
- Totale projectkosten
- Bijdrage vanuit Stimuleringsprogramma Waterketen
- Overige financieringsbronnen

Het eerste product wordt het Uitvoeringsprogramma 2008. Hierin worden in ieder geval opgenomen:

- Activiteit: vaststellen van de Subsidieregeling Waterketen. Deze subsidieregeling stelt kaders en voorwaarden voor subsidiëring van projecten in het kader van het Stimuleringsprogramma Waterketen. Belangrijke toetsingscriteria voor subsidiëring van projecten zullen de samenwerking tussen partijen en innovatie zijn. Geplande opleverdatum: najaar 2008
- Activiteit: stimuleren en faciliteren van deelname van Utrechtse gemeente aan de benchmarking rioleringszorg. Dit wordt opgepakt in samenwerking met Stichting Rioned. De resultaten van de benchmarking zijn bekend begin 2009. De resultaten worden gebruikt om efficiëntie en doelmatigheid in de waterketen te vergroten.
- Activiteit: opzetten van een platform voor de betrokken partijen om hier de samenwerking echt van de grond te krijgen. Met dit platform worden de partijen bij elkaar gebracht, wordt hen de ruimte geboden voor onderlinge discussie en samenwerking en worden ideeën voor samenwerking gebundeld.
- Lijst van uitvoeringsprojecten 2008, met doorkijk naar 2009. Geplande opleverdatum Uitvoeringsprogramma 2008: najaar 2008.

Activiteiten in 2008

Opstellen van een Subsidieregeling Waterketen.

De werkzaamheden van het project zijn primair gericht op het initiëren en faciliteren van projecten bij de betrokken partijen. Om deze projecten uiteindelijk te kunnen subsidiëren, is een door PS vastgestelde subsidieregeling noodzakelijk. Deze subsidieregeling stelt kaders en voorwaarden voor subsidiëring van projecten in het kader van het Stimuleringsprogramma Waterketen. De subsidieregeling wordt opgesteld in samenwerking met afdeling Bestuur en Juridische zaken (BJZ). Met de afdeling Subsidie en Inkoop (SEI) worden afspraken gemaakt over de afhandeling van de subsidieaanvragen.

Inhoudelijke input voor de subsidieregeling wordt verkregen door afstemming met gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven.

Rol van de provincie: de provincie is initiatiefnemer en uitvoerder.

Geplande opleverdatum: 29 september 2008.

Benchmarking Rioleringszorg

Deze activiteit houdt in het stimuleren en faciliteren van deelname van Utrechtse gemeente aan de benchmarking rioleringszorg. De benchmarking rioleringszorg is een belangrijk speerpunt in het Bestuursakkoord Waterketen. Door een benchmarking krijgen gemeenten inzicht in de organisatie en kwaliteit van hun rioleringszorg. "Leren van elkaar" moet voorop staan in deze activiteit. Deze activiteit wordt in nauw overleg met de Stichting Rioned opgestart en uitgevoerd. Haalbaar lijkt deelname van 50% van de Utrechtse gemeenten in najaar 2008. Om dit te bereiken zullen sterke stimulansen en prikkels nodig zijn. Tot nu toe hebben nog maar weinig Utrechtse gemeenten deelgenomen aan een benchmarking rioleringszorg. De provincie organiseert dat op basis van de verkregen informatie van de benchmarking op regionaal niveau een soort Handreiking Samenwerken in de waterketen wordt opgesteld.

Rol van de provincie: de provincie stimuleert en faciliteert.

Uitvoering: 2008

Genereren en subsidiëren van uitvoeringsprojecten

Hoofdzaak in de werkzaamheden van dit project is het initiëren van samenwerkings- en innovatieve projecten bij de partijen in de waterketen en het mogelijk maken dat deze projecten

ook daadwerkelijk worden uitgevoerd. Hiervoor wordt intensief contact gelegd met waterschappen en gemeenten. Het eerste jaar (2008) zal de focus liggen op projecten die snel uitvoerbaar zijn maar die zonder een extra financiële impuls niet of moeizaam van de grond komen. Voor de selectie van kansrijke projecten wordt in eerste instantie contact gezocht met gemeenten die actief interesse hebben getoond en met de waterschappen. Het is belangrijk zo snel mogelijk enkele voorbeeldprojecten te financieren. Deze kunnen dan dienen als aanjager en publiciteitstrekkers. Voorbeelden van projecten zijn afkoppelprojecten, aanleg van gescheiden sanitatie, inrichting van een waterloket, opstarten van een meetnet t.b.v. verbeterde kwaliteitszorg.
Uitvoering: 2008.

Globale planning

<u>Product</u>	<u>Datum gereed</u>
Subsidieregeling Waterketen	september 2008
100% van de Utrechtse gemeenten doen in najaar 2008 mee aan Benchmarking Rioleringszorg	begin 2008
Uitvoeringsprogramma 2008	najaar 2008
Uitvoeringsprogramma 2009	begin 2009
Uitvoeringsprogramma 2010	begin 2010

Beleidskaders

Europa: Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Schakels van de waterketen hebben invloed op de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater. Daarmee heeft de waterketen relaties met het bereiken van de doelstellingen van de KRW.

Rijk: Nationale Bestuursakkoord Waterketen (2007); Toekomstagenda Milieu (2006).

Provincie: Het project heeft relaties met de het vigerende Waterhuishoudingplan 2005-2010 en het in 2008 – 2009 op te stellen provinciale Waterplan. In het huidige Waterhuishoudingplan worden de maatstaven beschreven op basis waarvan de provincie de gemeentelijke rioleringsplannen toetst.

Ook heeft het project relaties met de provinciale projecten Klimaat, actieplan Duurzaamheid en de Samenwerkingsagenda Gemeenten.

Gemeenten: Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) en Gemeentelijke Waterplan.

Context

De rol van de provincie

De provincie is geen uitvoerende partij in de waterketen. Als middenbestuur kan de provincie stimuleren en faciliteren. In conflictsituaties kan de provincie een bemiddelende rol spelen. De provincie heeft een rol in de gemeentelijke rioleringszorg door toetsing van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)..

In dit project zal de provincie verschillende rollen kiezen, afhankelijk van de initiatieven:

- Verbinden (informerend, regisserend). Het gaat om overleg met initiatiefnemers, het organiseren van (regionale) bijeenkomsten en regionale afstemming.
- Aanjagen (initiatieven op gang brengen). Het gaat om het bij elkaar brengen van partijen; het beschikbaar stellen van middelen voor het definiëren, opzetten van projecten; het actief meedenken met initiatiefnemers.
- Versterken (actief stimulerend). Dit is het actief (financieel) bijdragen aan uitvoering van projecten. Het gaat om projecten die samenwerkingsgericht en innovatief zijn.

Overige actoren

Gemeenten

De gemeenten zijn belangrijke uitvoerders in de (afval)waterketen. Zij zijn verantwoordelijk voor het inzamelen en transporteren van afvalwater naar de zuiveringsinstallaties. Elke gemeente legt in haar gemeentelijk rioleringsplan (GRP) vast hoe zij haar wettelijke taak voor de rioleringszorg uitvoert en financiert. Een GRP heeft doorgaans een looptijd van 4 jaar. De provincie toetst het GRP op kwaliteit en financiële aspecten. De rol van de gemeenten in het project Waterketen is aandragen, samenwerken en uitvoeren.

De VNG - afdeling Utrecht wordt betrokken als contactorganisatie voor de Utrechtse gemeenten.

Waterschappen

Ook de waterschappen zijn belangrijke uitvoerders in de (afval)waterketen. Zij zuiveren het door de gemeente aangeleverde afvalwater en lozen dit op het oppervlaktewater. Zij organiseren dit voor alle gemeenten in haar beheersgebied. De waterschappen hebben een adviserende rol bij het opstellen van de gemeentelijke GRP's. De waterschappen zijn actief in het optimaliseren van de afstemming van activiteiten van gemeenten en waterschappen in de afvalwaterketen. De rol van de waterschappen in het project Waterketen is aandragen, samenwerken en uitvoeren.

Drinkwaterbedrijven

De drinkwaterbedrijven hebben een eigen rol in het drinkwatertraject. De interactie tussen drinkwaterbedrijven enerzijds en gemeenten en waterschappen anderzijds in de waterketen is beperkt. Drinkwaterbedrijven zijn deskundigen bij uitstek op het gebied van leiding en transport van water.

Organisatie

De projectleider initieert alle genoemde werkzaamheden, is verantwoordelijk voor het tijdspad en stemt af met relevante projecten binnen de provincie.

Er is een tweewekelijks overleg met de opdrachtgever over voortgang van het project.

De projectleider formeert een interne klankbordgroep van vier personen. De communicatiemedewerker is vertegenwoordigd in de klankbordgroep. De klankbordgroep overlegt maandelijks. Per klankbordgroeplid zal dit 40 uur per jaar kosten.

De projectleider informeert regelmatig de projectgedeputeerde over de voortgang van het project.

De projectleider formeert een externe begeleidingsgroep met VNG-afdeling Utrecht, waterschappen en Vitens. Frequentie en samenstelling zal nog worden vastgesteld. Er wordt zoveel mogelijk aangehaakt bij bestaande structuren (bijv. de overlegstructuur van RAAM) of samenwerkingsagenda gemeenten .

Voor bestuurlijke overleggen met externe partijen wordt zo veel mogelijk aangesloten bij bestaande, reguliere overleggen. In bijzondere gevallen zullen incidentele bestuurlijke overleggen over de waterketen georganiseerd worden.

Daarnaast zullen voor specifieke onderdelen indien nodig externe adviseurs of organisatiebureaus ingehuurd worden. Bij het uitbesteden van onderzoeksvragen en het opvragen van offertes zal eerst interne consultatie plaatsvinden bij de betreffende afdelingen. Mogelijk kunnen de werkzaamheden binnen de eigen organisatie uitgevoerd of begeleid worden. Op basis van deze consultatie besluit de projectleider over het al of niet uitbesteden van werkzaamheden.

Projectverantwoordelijken

Projectgedeputeerde : dhr. J. Binnekamp (gedeputeerde Water)
Opdrachtgever : Leo van Hulten (BEW)
Projectleider : Wilma Timmers (BEW)

Klankbordgroep Waterketen

Femke Bakker (CMU)
p.m. (BEW)
Christa Docter (BEW)
Wilma Timmers (BEW)

Projectondersteuning

- Projectbegeleider (0,4 fte)
- Communicatie medewerker (0,1 fte)
- Ondersteuning van afdeling Bestuur en Juridische Zaken bij opstellen van

- subsidieregels.
- Ondersteuning van afdeling Subsidie en Inkoop bij afhandeling subsidieaanvragen.

Capaciteit projectleider: 0,6 fte.

Informatie

Provinciale Staten / Commissie RGW

- Jaarlijks wordt de Commissie RGW geïnformeerd over voortgang en stand van zaken van het Stimuleringsprogramma Waterketen.
- PS stellen de Subsidieregeling Waterketen vast (najaar 2008).

Gedeputeerde Staten

Jaarlijks wordt het Uitvoeringsprogramma voorgelegd aan GS .

Projectgedeputeerde

Met de projectgedeputeerde wordt regulier elke zes weken een half uur afgesproken om voortgang en stand van zaken van het project te bespreken. Ook de opdrachtgever is hierbij aanwezig. Indien nodig zullen tussentijds zaken besproken worden in PO's of bilateraal. De projectgedeputeerde ontvangt ieder kwartaal een bondig overzicht van verrichte activiteiten, stand van zaken van uitvoering projecten en overzicht financiën.

Opdrachtgever

Met de opdrachtgever wordt tweewekelijks overlegd. Hij ontvangt ieder kwartaal een bondig overzicht van verrichte activiteiten, stand van zaken van uitvoering projecten en overzicht financiën.

Communicatie

Zorgvuldige communicatie met alle betrokken partijen is cruciaal voor het slagen van het project. Doelgroepen die met de communicatieactiviteiten moeten worden bereikt zijn drinkwaterbedrijven Vitens en OASEN, waterschappen Vallei en Eem, de Stichtse Rijnlanden, Waternet / AGV, Rivierenland en alle Utrechtse gemeenten.

Centraal in de communicatie naar de doelgroepen staat het vergroten van samenwerking tussen de betrokken partijen. Provincie Utrecht wil zich hierbij profileren als stimulerende en faciliterende partij die een platform biedt voor samenwerking tussen alle partijen.

De communicatiedoelstelling is tweeledig.

Allereerst zal communicatie ingezet worden om alle betrokken partijen te informeren:

- over de voortgang van het project
- over de mogelijkheden voor samenwerking (voorbeeldprojecten)
- over de subsidiemogelijkheden
- over hoe een projectvoorstel ingediend kan worden
- over de benchmark Rioleringszorg en hoe hieraan deel te nemen

De communicatiemiddelen die hiervoor ingezet kunnen worden zijn:

- info-mails (maandelijks / 6-wekelijks)
- de website provincie Utrecht
- de provinciale nieuwsbrief Prov
- de provinciale digitale nieuwsbrief e-prov
- persberichten

Daarnaast wordt communicatie ingezet om een platform voor samenwerking te bieden:

De communicatiemiddelen die hiervoor ingezet kunnen worden zijn:

- de website van provincie Utrecht (inclusief een forum)
- werkbezoeken aan geslaagde voorbeeldprojecten binnen en buiten provincie Utrecht
- themabijeenkomsten

De planning en nadere uitwerking van de communicatieactiviteiten zijn terug te vinden in het bijbehorende communicatieplan.

Begroting 2008 - 2011

Voor het project is in totaal € 5 miljoen beschikbaar. Zowel proceskosten, organisatie van evenementen als subsidiëring van projecten moeten hiervan worden betaald. Het gaat in deze fase nog om een indicatieve begroting. In de Uitvoeringsprogramma's worden projecten en middelen gedetailleerd beschreven.

Personeelskosten

Projectleider (0,6 fte)	n.v.t.	
Projectmedewerker (0,4 fte)	€ 70.000,--	
Communicatiemedewerker (0,1 fte)	€ 25.000,--	
Inhuur capaciteit afd. Subsidie en Inkoop (0,2 fte)	€ 50.000,--	
Subtotaal		€ 145.000,--

Proceskosten

Algemeen (zaalhuur, catering, repro etc)	€ 35.000,--	
Uitbesteding derden (onderzoeken, organisatie divers)	€ 320.000,--	
Subtotaal		€ 355.000,--

<u>Communicatie</u> (publicatie, startmomenten)	€ 100.000,--	
Subtotaal		€ 100.000,--

<u>Benchmarking rioleringszorg</u>	€ 370.000,--	
Subtotaal		€ 370.000,--

<u>Subsidiëring projecten</u> (2008 – 2010)	€ 4.030.000,--	
Subtotaal		€ 4.030.000,--

TOTAAL € **5.000.000,--**

Afweging

De focus binnen dit project ligt op het actief initiëren en financieel ondersteunen van projecten die door de betrokken partijen in de waterketen worden uitgevoerd.

Daarom wordt geen tijd besteed aan het opstellen van een provinciaal bestuursakkoord of convenant waterketen. De kosten van een provinciaal convenant zijn vooral de forse tijdsinvestering die dit zal vragen (tijd voor overleg en afstemming met vele partijen). De baten zijn een breed gedragen doelstelling en ambitie in de waterketen. De risico's bij dit traject zijn dat niet alle partijen (lees vooral gemeenten) bereid zijn een convenant te ondertekenen. Het geschatte lage rendement heeft geleid tot de afweging geen provinciaal convenant waterketen op te stellen.

Monitoring

Het Rijk ontwikkelt een methodiek voor de beleidsmonitoring van het Bestuursakkoord Waterketen. Het Rijk voert deze monitoring uit. De provincie Utrecht sluit zich aan bij deze monitoring. We zullen geen aparte methodiek opstellen. Bij het rijk zal worden aangedrongen op provinciale presentatie van de informatie.

Risico's

Risico's

- 1 Er kunnen juridische haken en ogen zitten aan het subsidiëren van projecten, vooruitlopend op een vastgestelde subsidieregeling.
- 2 Benchmarking rioleringszorg. Er is mogelijk onvoldoende draagvlak bij gemeenten om hieraan deel te nemen.

Maatregelen

- 1 Tijdig overleggen met afdeling BJZ.
- 2 Intensief de gemeenten benaderen. Sterk inzetten op regionale verbanden.